Lieta Nr.A420349315
SKA-658/2016

L Ē M U M S

Rīgā 2016.gada 16.februārī

Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments šādā sastāvā:

tiesnese L.Slica
tiesnesis J.Neimanis
tiesnese I.Skultāne

rakstveida procesā izskatīja /pers. A/ blakus sūdzību par Administratīvās rajona tiesas tiesneša 2015.gada 14.decembra lēmumu daļā, ar kuru atteikts pieņemt pieteikumu daļā.

Aprakstošā daļa

[1] AS „Lytagra" 2015.gada 20.jūlijā iesniedza Valsts ieņēmumu dienestam (turpmāk – dienests) ziņas par darba tiesisko attiecību pārtraukšanu ar pieteicēju /pers. A/ no 2015.gada 20.jūlija, bet 2015.gada 4.septembrī sniedza dienestam precizētas ziņas, kā rezultātā dienests anulēja ziņas par darba attiecību izbeigšanu.

Pieteicējs 2015.gada 1.oktobrī vērsās ar iesniegumu dienestā, lūdzot grozīt ierakstus tā datubāzē, reģistrējot, ka ar 2015.gada 19.jūliju pieteicējs ir zaudējis darba ņēmēja statusu, kā arī pārbaudīt, uz kāda pamata un kurš izmato viņa personas datus, un saukt vainīgās personas pie likumā paredzētās atbildības. Dienests atbildēja, ka pieteicējs nav tiesīgs grozīt darba devēja iesniegtās ziņas par darba ņēmēja statusu.

[2] Pieteicējs vērsās Administratīvajā rajona tiesā, citastarp lūdzot grozīt ierakstus dienesta datubāzē un fiksēt to, ka ar 2015.gada 19.jūliju pieteicējs nestrādā AS „Lytagra", kā arī uzlikt pienākumu dienestam sniegt motivētu atbildi, uz kāda likuma pamata tiek izmantoti un kurš izmanto pieteicēja personas datus bez pieteicēja piekrišanas.

[2] Administratīvās rajona tiesas tiesnesis ar 2015.gada 14.decembra lēmumu atteicās pieņemt pieteikumu par minētajiem prasījumiem. Lēmums pamatots ar turpmāk minētajiem apsvērumiem.

[2.1] Pieteicēja mērķis, kura dēļ viņš vēlas labot dienesta reģistrā iekļautās ziņas par savu nodarbinātības periodu, ir saistīts ar to, ka Nodarbinātības valsts aģentūra uz reģistrēto ziņu pamata ir izdevusi pieteicējam nelabvēlīgu administratīvo aktu par bezdarbnieka statusa zaudēšanu.

[2.2] No likuma „Par valsts sociālo apdrošināšanu" un Ministru kabineta 2010.gada 7.septembra noteikumiem Nr.827 „Noteikumi par valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu veicēju reģistrāciju un ziņojumiem par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām un iedzīvotāju ienākuma nodokli" (turpmāk – noteikumi Nr.827) izriet, ka darba devējam ir pienākums katru darba ņēmēju reģistrēt dienestā, sniedzot ziņas par personām, kuras uzsāk darbu, un darba ņēmējiem, kuri mainījuši vai zaudējuši darba ņēmēja statusu, kā arī katru mēnesi iesniegt darba devēja ziņojumus. Atbilstoši noteikumu Nr.827 8.^{5}punktam ir tikai viens gadījums, kad dienestam ir pamats reģistrēt paša darba ņēmēja iesniegumu par darba ņēmēja statusa zaudēšanu.

Līdz ar to darba ņēmējam nav subjektīvo tiesību iesniegt un prasīt dienestam reģistrēt ziņas par sevi, izņemot noteikumu Nr.827 8.^{5}punktā paredzētajā gadījumā. Pieteicējam nav tiesību iejaukties darba devēja un dienesta tiesiskajās attiecībās attiecībā uz informācijas sniegšanu un reģistrēšanu. Nodokļu maksātājs ir pieteicēja darba devējs AS „Lytagra", kas tad arī ir atbildīgs par iesniegtajiem ziņojumiem un to precizējumiem. Tā darbības kontrole neietilpst administratīvo tiesu kompetencē.

[2.3] Fizisko personu datu aizsardzības likuma 16.panta pirmajā daļā noteiktā kārtība konkrētajā gadījumā nav piemērojama, jo likums „Par valsts sociālo apdrošināšanu" nosaka speciālu kārtību, kādā ziņas par darba ņēmēju reģistrējamas dienestā. Izņēmumam no vispārīgajām datu subjekta tiesībām prasīt labot savus personas datus ir leģitīms mērķis, kas saistīts ar nodokļu sistēmas funkcionēšanas nodrošināšanu, un pats par sevi tas nav nesamērīgs.

[3] Pieteicējs iesniedzis blakus sūdzību par minēto lēmumu, norādot turpmāk minētos argumentus.

[3.1] Pieteicēja prasījums par datu labošanu dienesta reģistrā ir nesaraujami saistīts ar prasījumiem par Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras un Nodarbinātības valsts aģentūras lēmumu atcelšanu, jo minētie lēmumi balstīti reģistra datos. Pieteicējs ir vērsies tiesā saistībā ar darba devēja prettiesisko uzteikumu, bet darba attiecības nevēlas atjaunot. Tiesas konstatējumi par tiesas procesu lietā Nr.C29602015 ir nepareizi.

[3.2] Ir netaisnīga situācija, kurā pieteicējs nevar ietekmēt nepatiesu ziņu iekļaušanu valsts reģistros. Darba devējs ir ieinteresēts norādīt nepareizus datus reģistrā, jo saņem nodokļu atvieglojumus par personas ar invaliditāti nodarbināšanu.

[3.3] Dienests nav atbildējis uz pieteicēja iesniegumu par datu izmantošanu, tādēļ ir aizskartas pieteicēja tiesības, ko sniegtu bezdarbnieka statuss.

Motīvu daļa

[4] Administratīvās rajona tiesas tiesneša lēmumā ietvertie argumenti ir pareizi, kā arī pilnībā pietiekami, tāpēc Augstākā tiesa uzskata par iespējamu saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 286.panta trešo daļu pievienoties lēmuma motivācijai, papildu argumentus nenorādot.

[5] Par blakus sūdzības argumentiem norādāms, ka Augstākā tiesa, vērtējot Administratīvās rajona tiesas tiesneša lēmumā minētās likuma „Par sociālo apdrošināšanu" un noteikumu Nr.827 normas, ir jau atzinusi, ka tiesību normās paredzēts darba devēja pienākums reģistrēt dienestā ziņas par darba ņēmējiem, attiecīgi dienests reģistrē no darba devēja saņemtās ziņas. Tikai noteikumu Nr.827 8.[5]punktā minētajā gadījumā dienests reģistrē ziņas par darba ņēmēja statusa zaudēšanu, pamatojoties uz darba ņēmēja iesniegumu, proti, ja darba devējs šādas ziņas nav sniedzis un nesniedz arī pēc dienesta brīdinājuma. Darba ņēmējam nav subjektīvo tiesību iesniegt un prasīt dienestam reģistrēt ziņas par sevi, izņemot noteikumu Nr.827 8.[5]punktā paredzētajā gadījumā (*sk. Augstākās tiesas 2014.gada 11.jūlija lēmuma lietā Nr.468/2014 7. un 8.punktu*).

Līdz ar to pieteicējam nav subjektīvo tiesību pārsūdzēt dienesta atteikumu veikt izmaiņas darba devēja iesniegtajās ziņās par pieteicēja kā darba ņēmēja statusa zaudēšanas laiku. Pieteicēja darba strīds ar AS „Lytagra" risinās vispārējās jurisdikcijas tiesā un šai tiesvedībai nav nozīmēs konkrētā jautājuma izšķiršanā.

[6] Fizisko personu datu aizsardzības likuma 16.panta pirmā daļa paredz, ka datu subjektam ir tiesības pieprasīt, lai viņa personas datus papildina vai izlabo, kā arī pārtrauc to apstrādi vai iznīcina tos, ja personas dati ir nepilnīgi, novecojuši, nepatiesi, pretlikumīgi apstrādāti vai arī tie vairs nav nepieciešami vākšanas mērķim.

Augstākā tiesa ir atzinusi, ka, lai gan par pieteicēju reģistrētās ziņas ir personas dati Fizisko personu datu aizsardzības likuma 2.panta 3.punkta izpratnē, tomēr vienlaikus ņemams vērā, ka iepriekš apskatītās likuma „Par sociālo apdrošināšanu" normas izsmeļoši nosaka speciālu kārtību, kādā ziņas par darba ņēmēju reģistrējamas Valsts ieņēmumu dienestā. Fizisko personu datu aizsardzības likuma 16.panta paralēla piemērošana būtu pretrunā ar attiecīgo likuma „Par sociālo apdrošināšanu" normu mērķi un jēgu. Šim ar likumu „Par sociālo apdrošināšanu" noteiktajam izņēmumam no vispārīgajām datu subjekta tiesībām prasīt labot savus personas datus ir leģitīms mērķis, kas saistīts ar nodokļu sistēmas funkcionēšanas nodrošināšanu, un pats par sevi tas nav nesamērīgs (*sk. Augstākās tiesas 2014.gada 11.jūlija lēmuma lietā Nr.468/2014 7. un 8.punktu*).

[7] Pieteicējs blakus sūdzībā norādījis, ka tiesā vērsies arī tādēļ, ka nav saņēmis pēc būtības atbildi uz savu 2015.gada 1.oktobra iesniegumu.

Uz minēto iesniegumu dienests ir sniedzis atbildi (*sk. lietas 24-25.lapa*), skaidrojot uz kādu tiesību normu pamata tiek reģistrētas ziņas par darba ņēmējiem, un ka nav tiesiska pamata mainīt pieteicēja darba devēja sniegtās ziņas par pieteicēju. No pieteikuma satura kopumā izriet, ka prasījums par pienākuma uzlikšanu dienestam sniegt pieteicējam rakstveida atbildi, uz kāda likuma pamata tiek izmantoti un kurš izmanto pieteicēja personas datus bez viņa piekrišanas, jo šādas rīcības rezultātā ir pārtraukta bezdarbnieka pabalsta izmaksa, saistīts tieši ar pieteicēja prasījumu grozīt dienesta reģistrētās ziņas par pieteicēja kā darba ņēmēja statusu. Taču, ja pieteicējs uzskata, ka dienests viņam nav sniedzis Fizisko personu datu aizsardzības likuma 15.panta minēto informāciju (piemēram, par personas datu apstrādes mērķi, tiesisko pamatu un veidu), pieteicējs atbilstoši šā likuma 20.pantam var apstrīdēt Datu valsts inspekcijā pārziņa atteikumu sniegt šā likuma 15.pantā minēto informāciju.

Nolēmuma daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 129.[1]panta ceturto daļu, 323.panta pirmās daļas 1.punktu un 324.panta pirmo daļu, Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments

n o l ē m a

Atstāt negrozītu Administratīvās rajona tiesas 2015.gada 14.decembra lēmumu daļā, ar kuru atteikts pieņemt /pers. A/ pieteikumu daļā par pienākuma uzlikšanu Valsts ieņēmumu dienestam labot Valsts ieņēmumu dienesta reģistrā iekļautās ziņas par pieteicēja nodarbinātības periodu, reģistrējot, ka no 2015.gada 19.jūlija pieteicējs nav darba ņēmējs, un uzlikt pienākumu Valsts ieņēmumu dienestam sniegt rakstveida motivētu atbildi, uz kāda likuma pamata tiek izmantoti un kurš izmanto pieteicēja personas datus bez pieteicēja piekrišanas.

/pers. A/ blakus sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Tiesnese L.Slica

Tiesnesis J.Neimanis

Tiesnese I.Skultāne